

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 400 K
mesočno 80 .
za tuzemstvo . . . 100 .

Oglas za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 4 K
mali oglasi do 80 mm
stolpca (58 mm) . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Nikoličeva cesta št. 10/8
Telefon št. 72.
Upravništvo:
Ljubljanska ulica št. 6A
Telefon št. 88.
Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842.

Ljubljana, 29. aprila.

«Navek on živi, ki zgine
pošteno.»
Franjo Krsto Frankopan.

Dne 30. aprila 1671. so v Dunajskem Novem mestu odsekali glave Petru Zrinjskemu in Franju Krstu Frankopanu. Avstrijsko cesarsko sodišče ju je obsodilo na smrt, ker sta žalila Veličanstvo Leopolda I. in se uprli proti njemu. Njuna krivda je bila, da sta hotela osvoboditi svojo domovino Turkov in avstrijskega samovoljnega absolutizma. Tako globoko sta verovala v pravičnost svoje stvari, da sta se — že obtožena — sama podala na Dunaj, ker še nista vedela, da v Avstriji ne sme nikdo težiti za svobodo in pravico.

Lopold jima je bil dal svojo cesarsko besedo in ju premamili in zvalil na Dunaj. Prilomil je besedo. Njima ni koristila niti njuna ostroumnost, niti sklicevanje na usluge, ki sta jih bila izkazala onadva in njuni predniki za dobro in čast celega kršćanstva in habsburškega rodu. Hvaležnost ni bila habsburška vršina. Avstrija je hotela zatreči že samo misel o svobodi na Hrvatekem. Na Zrinjskem in Frankopanu naj bi se bil «statuiral eksemplj», kakšna usoda čaka one, ki si žele v Avstriji svobode za svoje. Avstrija je hotela vdušiti Hrvatsko, kakor je vdušila Češko po bitki na Beli gori. Vsak Avstriji podvržen narod je moral doživeti takšno katastrofo, da se njegova duša zaplaši, da dežela osiromaši, da se narod omeha in postane zrel za nadvlado tujca.

Zato sta Petar Zrinjski in Franjo Krsto Frankopan narodna mučenika. Umreti sta morala, ker sta ljubila svoj narod in njegovo svobodo. Z njima naj bi umrl vsak samostojen pokret naroda.

Jutri se slavi njun spomin širok našega naroda. Ali z jasno zavestjo, kaj znači za naš narod zrinjsko-frankopanska tragedija? Ali tudi z jasno zavestjo, v čem je pravi pomen zrinjsko-frankopanskega kulta? Ali s čvrstim prepričanjem, da treba dograditi zgradbo one ideje, za katero sta Petar Zrinjski in Franjo Krsto Frankopan pretrpela mučeniško smrt? Kaj pomeni češčenje teh narodnih mučeničkov, če jih z besedami slave, a s svojimi deli sramote?

Zastopniki samohrvatstva se farizejsko trkajo na prsa, češ, da so oni edini pravi častilci in nasledniki Zrinjskega in Frankopana. Pa baš mnogi med njimi so se plazili in himne peli potomcem tistega Leopolda, ki je svoje roke omadeževal s krvjo mučeničkov in so junaki šele v svobodni Jugoslaviji. Petar Zrinjski in Franjo Krsto Frankopan sta bila ljubitelja prave narodne svobode in varuha ideje zajednega dela s Srbi, zlasti Petar Zrinjski, ki je v svoji zaroti namenil ugledno ulogo Srbom in Slovincem, kajti njemu je bila hrvatska državna samostalnost zedinjenje s Srbi in Slovinci.

Danes se ideja Zrinjskega in Frankopana čisto falsificira. Očistiti jo je treba od vsiljenih jej laži. Zastopati idejo Zrinjskega in Frankopana, znači, vztrajati čvrsto na prepričanju, da mora hrvatska svoboda temeljiti na pravem narodnem temelju, da mora biti del svobode jugoslovanske, za katero sta se Zrinjski in Frankopan žrtvovala.

Onadva se nista žrtvovala, da nas razdelita, marveč da nas vse osvobodita od tujca in nas medsebojno ujedinita. Kdor se bori za mržnjo, ta sramoti svetli spomin onih, ki sta se žrtvovala — ne za Radića, temveč za nas vse.

Demokracija celega sveta se na prvi maj spominja starih borb in se v duši in misli pripravja za nove. Jugoslovanska demokracija se zaveda, da je pred tem prvim majem še drug, poseben naš jugoslovanski dan, poseveč spominu na žrtve, padle v borbi celnega našega naroda za svobodo proti tiranstvu.

Zrinjski in Frankopan sta v oni četi «borilcev oonov minulih», v kateri je toliko Jugoslovancov, od Kosova do Albanije, od Sigeta do Kajmakčalana, junakov v slavni bitkah in žrtov brez imena.

V sedanjih dobri cinizma nam naravnih in revolucijski spomin, združen s svetovnim majskim praznikom, še enkrat kliče: «Ni svobode, dokler nismo priuravljeni na žrtve za veliko idejo.»

Iz krvi, ki curlja z okrvavljenega tnala, se dviga trobojnica naše narodne države.

Seja narodne skupščine

DVANAJSTINE SPREJETE. — ODGODITEV PARLAMENTA.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je bil člen 64. o likvidaciji kmetekih odnošajev v Bosni sprejet v smislu predloga podobora. Pri končnem glasovanju o dvanaajstinah za maj in junij, je bil sprejet zakonski načrt s 152 proti 34 glasovom. Pred zaključkom seje je posl. Miletić vprašal predsednika, kaj misli ukreniti, da napravi konec neredu v skupščini, ki samo ovira delovanje. Predsednik dr. Ribar je odgovoril, da mu je vprašanje jako dobrodošlo in da bo ukrenil vse, kar je v njegovi moči, da napravi konec neredu.

Prihodnja seja narodne skupščine je sklicana za 10. maja.

Končno je predsednik dr. Ribar pozval odbor, naj reši med tem časom zakone o glavni kontroli, centralni upravi, ministriki odgovornosti in izmeni volilnega zakona in zakon o volilnih spiskih.

Naše zunanje posojilo

NOVE PONUDBE. — MINISTER KUMANUDI POZVAN V BEOGRAD

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Ministriki svet je na svoji današnji seji razpravljalo o tekočih poslih. Vlada je brzojavno pozvala finančnega ministra dr. Kumanudija, naj se v svrhu zaključka posojila ameriške skupine v znesku 100 milijonov dolarjev, nemudoma vrne v Beograd, ker so Amerikanci stavili kratek rok za odgovor. Dr. Kumanudi pride najbrže v Beograd že v ponedeljek.

Vprašanje agrarne reforme

POSPEŠEVANJE V SLOVENIJI. — ZAŠČITA NARODNIH MANJŠIN ŠUMSKIH POSESTNIKOV.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Minister za agrarno reformo Miletić je imel danes popoldne v finančnem odboru zanimiv ekspezo. Očrtal je stanje agrarnih odnošajev v vsej državi. Naglašal je, da je agrarno vprašanje v Bosni in Hercegovini popolnoma likvidirano ter se stvarno nahaja zemlja popolnoma v rokah kmetovalcev. Za plačilo ostane še 650 milijonov, ki se bodo izplačali v državnih obveznicah. Referiral je dalje o kolonizaciji v Vojvodini, kjer se je koloniziralo 15.000 dobrovoljcev, k so v svoje zadovoljstvo dobili zemljo v obdelovanje. Glede Slovenije je izjavil, da se mora

Proračun bo 15. maja predložen plenumu.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) V parlamentarnih krogih se sodi, da bo do 15. maja finančni odbor predelal celi proračun za leto 1922. Odbor se nadeja, da bo do tedaj izenačil dohodke in izdatke. Iz proračuna črtane investicije se bodo sprovele s posebnimi kreditnimi operacijami izven rednega proračuna.

Definitivni razkol med Muslimani.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Po večerajnji seji skupščine, na koji je poslanec Karamehmedović podal znano izjavo, se v parlamentarnih krogih smatra, da je razkol v muslimanskem klubu definitiven. Zbor zaupnikov muslimanske organizacije dne 15. junija bo torej zanimivejši, nego se je pričakovalo. Vidi pa se že sedaj, da ima Maglajevičeva skupina sposobnejše vodstvo nego Spahova.

Kakor doznava vaš dopisnik, se minister Kumanudi potom ne povrne več v Genova.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Poslednja dva dneva je vlada dobila še nekaj podudb za posojilo, vendar o njih ne bo razpravljala, dokler ne bo vrne iz Genove finančni minister dr. Kumanudi.

Iz ministrskega sveta

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Danes popoldne od 16. do 18. ure je bila seja ministrskega sveta, na kateri je minister Trifković poročal o likvidaciji direkcije vojnega plana, ki začne početkom maja. Za tem so poedini ministri poročali o izvršeni redukciji uradništva v svojih resortih po sklepu parlamentarne komisije.

Katastrofa v Bitolju

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Ministrstvo za notranje stvari je potom anketne komisije dognalo, da znaša škoda, ki so jo utrpeli civilne osebe v Bitolju zaradi eksplozije 6 milijonov dinarjev. Škoda na vojaškem materialu je neizmerno večja.

POVRATEK KRALJA ALEKSANDRA.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander ostane v Parizu do 3. maja in bo 5. maja zopet v Beogradu.

PRIHOD DRJA NINČIĆA V BEOGRAD.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Minister zunanjih del dr. Ninčić je na večer došel v Beograd, ter bo jutri v ministrskem svetu podal poročilo o delu genovske konference, zlasti o razgovorih, ki se jih vodi radi izvršitve rapalske pogodbe.

PROSLAVA ZRINSKEGA IN FRANKOPANA V ZAGREBU.

Zagreb, 29. aprila. (Izv.) Danes okoli 20. ure je četa 35. polka, ki nosi ime Zrinjskega, za vojno godbo napravila obhod po mestu. Pred stanovanjem namestnika je odsvirala hrvatsko himno «Le-pa naša domovina», ter je nato obšla mestne ulice in se vrnila v vojašnico. Na večer je bila v gledališču sokolska akademija. Jutri predpoldne bo v stolni cerkvi svečana maša, kateri bo prisostvovalo vojaštvo, šolska mladina, sokoli, aktivni ter rezervni in vnočeni častniki.

Redukcija uradništva

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Pri redukciji uradništva je bilo v ministrstvu socialne politike penzioniranih, odnosno odpuščenih 58 ukaznih uradnikov, med njimi 2 načelnika in 7 inšpektorjev ter 35 neukaznih uradnikov ministristva, razen tega še večje število uradništva pri

pri pokrajinskih upravah v Sarajevu, Zagrebu, Splitu in Ljubljani. Med drugimi je odpuščen tudi en inšpektor dela ter več neukaznih uradnikov pri borzi dela v Sloveniji. Na lastno prošnjo je upokojen načelnik Cvetko Gregorić. Inšpektor dr. L. Lotrić je preveđen v stalno upravo državnih monopolov. Pri oddelku socialne politike v Ljubljani je upokojen načelnik invalidskega odseka dr. Anton Breclj.

NAŠI POSLANCI.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Posl. Kukovec je včeraj odloži svoje potovanje v Celje radi kritičnega incidenta v parlamentu. Odpeljal se je nocoj. Posl. Rejsner je ostal v Beogradu, radi važnih dijaških vprašanj.

ZA RESTAVRACIJO PROGE MURSKA SOBOTA-HODOŠ.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Prometni minister je danes izjavil posl. dr. Kukovcu, da je ukazal, naj se ves material na železniški progi Murska Sobot-a-Hodoš, ki ga je dala odpeljati zagrebska direkcija, takoj vrne.

ZA ŽELEZNIŠKE DELAVCE.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Na zahtevo demokratskih poslancev Davidovića, Rejsnerja in dr. Kukovca je danes fin. minister naročil, da mora biti uredba o povišanju mezd in draginskih doklad za železniške delavce izdelana do prihodnje seje finančnega odbora, ki jo bo takoj vzel v pretres. Minister je dalje izjavil, da je včeraj brzojavno odredil novo licitacijo za zgradbo inšpektorata državnih železnic v Ljubljani.

Avfentične informacije o pogajanjih z Italijo

POROČILO MINISTRA MARINKOVIĆA V DEMOKRATSKEM KLUBU. SPREMINJEVALNI PREDLOGI K RAZDELITVI V OBLASTI.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Danes popoldne je imel demokratski klub sejo, na kateri se je razpravljalo o uredbi razdelitve države na oblasti, zlasti o tem, da li morejo člani kluba vložiti pri predstoječi skupščinski debati svoje predloge o razdelitvi. Odobreno je vodinskim poslancem, da predložijo predloge o izmenah v Vojvodini, ostali poslanci morajo najaviti svoje eventualne predloge klubu, da o njih razpravlja. Ministri so izjavili, da bo vlada razven že znanih predlogov o Hrvatski (Kastav, otok Krk, Medjimurje) in spojitve Šrema s enim delom Vojvodine) predložila parlamentu iz druge spreminjevalne predloge.

Nato je minister Marinković referiral o zunanji situaciji, zlasti o delu genovske konference. Izvajal je, da so naši delegati odbili predloge Italije, ki so šli za revizijo rapalske pogodbe, vsled česar je Italija zahtevala, da mi predložimo naše predloge. Naša vlada je izjavila, da ne podaje nikakih predlogov, temveč, da zahteva integralno izvršitev rapalske pogodbe. Vrhu tega je minister dr. Ninčić pozvan v Beograd, da poda svoje informacije o genovski konferenci.

Nota Rusiji še vedno ni sestavljena

SKUPNO POSVETOVANJE EVROPSKIH DRŽAV. — POLJSKE ZAHTEVE.

Genova, 29. aprila. (Izv.) Zastopniki veleavlasti, Poljske, Rumunije, Švedske in Švice so imeli danes sestanek, na katerem so proučevali besedilo odgovora ruski delegaciji. Besedilo je bilo izdelano na podlagi angleškega in francoskega načrta in vsebuje razne obveznosti, ki jih mora prevzeti Rusija, ako hoče dobiti zahtevano pomoč.

Pred sestavo novega memoranduma ruski delegaciji so se vršili za kulisami hudi diplomatski boji. Zastopnikom Male antante in neutralcem je bil tekst odgovora izročen šele popolnč po seji politične komisije.

Razprave postajajo vedno bolj zamotane. Sedaj je nastopila tudi Poljska s svojimi zahtevami, ki jih podpira francoski delegacija. Poljska vlada je poslala namreč vladam v Londonu, Parizu in Rimu istočasno noto, v kateri jih prosi, naj priznajo rusko-poljski mir v Rigi, ki do- loča meje poljske države. Po versajskem miru meje poljske republike namreč še niso definitivno določene. odprto je še vprašanje Vilne, Vzhodne Galicije in meje napram Belu Rusiji. Poljska vlada smatra sedanjo priliko za ugodno, da se ji definitivno priznajo današnje fakične meje. Lloyd George je napram poljskim zahtevam zelo rezerviran in jih zaenkrat še odklanja, dočim je Francija odločno na strani Poljske.

Angleško-francoski spor

BARTHOUD ODOVAL V PARIZ.

Genova, 29. aprila. (Izv.) Predsednik francoske delegacije Barthou odputuje v nedeljo v Pariz, kjer ostane samo tri dni, da poroča svoji vladi in dobi nove instrukcije. V sredo prispe zopet v Genova in se udeleži plenarne seje politične komisije. Vsa znamenja kažejo, da je napetost med Anglijo in Francijo zopet popustila in da se je Barthoujeva grožnja glede zapustitve konference v resnici izpremenila samo v navadno informacijsko potovanje v Pariz.

V političnih krogih pa se vendar računata tudi s možnostjo, da se Barthou morda ne vrne več iz Pariza v Genova, ker je Poincaré s njim precej nezadovoljen. V tem slučaju bi ga nadomestil francoski veleposlanik v Rimu Barrere ali

grad, da poda svoje informacije o genovski konferenci.

Nadalje je minist-r Marinković konstatal, da je solidarnost Male antante tako čvrsta kot nikdar poprej.

Vlada svojim delegatom ni dala pooblastila, da sami odločajo o morebitnih predlogih za odhod z genovske konference. Vsako večjo odločitev morajo delegati vnaprej prijaviti vladi in zahtevati odobritev.

Klub je končno razpravljal o raznih notranjih zadevah.

Italijanski klerikalci in Reka.

Genova, 29. aprila. (Izv.)Danes predpoldne sta se sestala dr. Kumanudi in dr. Krstelj z vodjem italijanskih klerikalcev donom Sturzo. Razpravljalo se je o jugoslovansko - italijanskih odnošajih. Naša ministra sta pokazala dosti koncilijantnosti, don Sturza pa presoja reško vprašanje popolnoma s stališča italijanskega sentimenta. On misli, da bi bilo najbolje, da se reško vprašanje reši v obliki trgovske celine z baroško luko. Razgovor je potekel prijateljsko, toda brez zblizanja v nazorih.

Poljska vlada je poslala namreč vladam v Londonu, Parizu in Rimu istočasno noto, v kateri jih prosi, naj priznajo rusko-poljski mir v Rigi, ki do- loča meje poljske države. Po versajskem miru meje poljske republike namreč še niso definitivno določene. odprto je še vprašanje Vilne, Vzhodne Galicije in meje napram Belu Rusiji. Poljska vlada smatra sedanjo priliko za ugodno, da se ji definitivno priznajo današnje fakične meje. Lloyd George je napram poljskim zahtevam zelo rezerviran in jih zaenkrat še odklanja, dočim je Francija odločno na strani Poljske.

pa kdo drugi, fakični vodja pa bi ostal še vedno Poincaré.

Genova, 29. aprila. (Izv.) O večerajnji seji podobora za rusko vprašanje se še poroča: Lloyd George je na izjavo predsednika francoske delegacije Barthouja, da odputuje v Pariz, izjavil sledeče: «Sprejemam na znanje namero Barthouja, vendar pa izjavljam, da je sedaj že dru. id, da se predsednik francoske delegacije odstranjuje s konference, ki razpravlja tako važna in koščiva vprašanja. — Opozarjam na posledice, ki jih je imel svoječasno odhod francoskega delegata iz Cannesa. Enake posledice more imeti tudi sedanji odhod Barthouja iz Genova.

Prvi maj na Reki

Kraljevica, 29. aprila. (Izv.) Danes se je sestala manjšina reške konstituanete na Reki na sejo z dnevnim redom: Motorij in predaja administrativne oblasti na magistratno ravnateljstvo. Reka nima denarja za izplačilo uradniških plač, italijanska vlada pa ni voljna dati Reki nadaljnega kredita. Sedanja uprava reške države odpušča uradnike, ki so pristaši Zanella.

Genova, 29. aprila. (Izv.) Dne 1. maja bodo odpuščeni iz železniške službe na Reki vsi uradniki Rečani in Madžari in na njih mesto bodo postavljeni Italijani iz kraljevine Madžari so proti temu protestirali pri svojem konzulu na Reki.

Kraljevica, 29. aprila. (Izv.) Reški socialisti in komunisti so sklenili, da dne 1. maja ustavijo delo in da manifestirajo delavski praznik. Ko so na kvesturi zahtevali dovoljenje, se jih je tam napotilo — na organizacijo fašistov ali na italijansko poslanstvo na Reki. Socialisti so izjavili, da se obrnejo na zakonito vlado in so sklenili, da bodo manifestirali na svojo roko. Vodja fašistov Antonino, je izjavil, čv morejo komunisti in socialisti prirediti nepolitično manifestacijo, toda na rdečih zastavah morajo biti italijanske barve.

Borza

Zagreb. Borza bo poslovala dne 1. majnika normalno. V današnjem prometu izven borze so notirali: Berlin 25.50 — 25.75, Praga 140, Dunaj 0.90, dolarji so bili ponujani po 69, lire po 377.

Dunajeka in praška borza danes nista poslovali.

Curli, deviza: Berlin 1.81, Newyork 5.15, London 22.78, Pariz 47.25, Milan 27.15, Praga 9.95, Budimpešta 0.67, Zagreb 1.67, Varšava 0.13, Dunaj 0.065, zigosane krone 0.067.

Berlin, devize: Rim 1498.10 — 1501.90, London 1250.90 — 1254.10, Newyork 282.64 — 283.95, Pariz 2616.70 — 2622.30, Svica 5523.05 — 5536.95, Dunaj 3.48 — 3.52, Praga 549.80 — 551.20, Budimpešta 36.95 — 37.05, Zagreb 94.50, Sofija 207.20 — 207.80.

Današnja številka «Jutra» obsega osem strani in stane 1 Din.

Prihodnja številka izide radi praznovanja 1. majnika v sredo; tudi ta številka bo imela prilogo in bo začela s pričevanjem našega novega romana «Hči papeževa».

Mesečna naročnina za «Jutra» znaša v Jugoslaviji samo 7.50 Din.

Pri tem smo nehoti mislili, kako je pravzaprav s temi našimi himnami. Kako je z njimi pri nas in kako je v Zagrebu, in kako bo v Beogradu. In potem v Sarajevu, če imajo morda tam še muslimani svojo. Da bi se vsem ustreglo, bi bilo nazadnje treba peti toliko himen, da bi za koncert ne ostalo nič časa. In morebiti bi se niti s tem vsem ne ustreglo, ker eni priznavajo, česar drugi ne priznavajo.

Gostje imajo torej pri nas v tem oziru težko stališče.

Mi imamo več narodnih budilnih pesmi, ki niso himne, in imamo svojo pohod „Napreje“, ki tudi ni himna. Himna je pesem, ki je vzrastle z narodom. „Lepa naša“ je bila prej nekaka skupna naša himna, ker je živela z nami iz časov ilirstva. Po prevratu pa smo dobili veličastno lepo državno himno, ki si jo je narod takoj osvojil in ni prav nobenega vzroka, da bi se spreminjala, ker bi s tem nastala le

nepotrebna zmešnjava, kdor je državljan naše države, jo lahko poje s vsem ponosom. Seveda če je mi sami ne znamo uveljaviti, potem tudi naši gostje ne bodo vedeli, kako naj nas pozdravijo. Čehi so muzikalen narod in imajo dovolj mojstrov, da bi jim zložili veličastne stvari, a za himno so sprejeli svojo staro priprosto lepo pesem: „Kje dom je moj“. K njej so pripojili slovaški budnik: „Pod Tatro se bliska“ — a gostje so v Ljubljani zapeli samo prvi del... Lahko bi se zgodilo, da bi n. pr. v Zagrebu gostje zapeli samo „Bože pravde“ — in bila bi zamera.

Take so težave, če en narod ni en narod in če ena država ni ena država, in če ena himna ni ena himna. Kako pa izgledamo v tej obliki pred svetom, si lahko mislimo. Kakor bi v tem slučaju sodili mi o drugih, tako sodijo drugi o nas.

mal za svoje portrete Kotošine sonarje. Leta 1837. si je zgradil na Montmartru v Parizu svoj atelier. Leta 1892 se je oženil s Dubrovničanko Jelico Piskarevičovo, s katero sta odšla na meden tedne zopet na angleško. Končno se je vrnil v Zagreb, kodar je zbiral okrog sebe mlade umetnike Frangeša, Cikoša, Ivekoviča, Kovačevića, Medoviča in dr., ter prirejal njihovi razstavi razen v Zagrebu tudi v Petrogradu, Parizu, Budimpešti, Kodanju, Beogradu in Sofiji. Med tem je naslikal svojo slavno sliko „Gunduličev san“ ter zastor v zagrebškem gledališču „Poklon Gunduliču“. Slika je tudi Franca Jožeta L., ob priliki tisočletnice kraljestva, v Budimpešti pa je s svojim zagrebškim krogom dosegel, da so imeli hrvatski umetniki na jubilejni razstavi v Budimpešti svoj poseben paviljon, ki je vzbujal večjo pozornost kakor razstava madžarskih umetnikov. Nasledno leto je priredil razstavo na Dunaju, kjer so mu pa dunajski umetniki, ki so se ball konkurence, skuhalo tak močnik, da ni mogel dobiti poštenega lokala za svojo razstavo. Kljub temu pa so ga listi toplo pohvalili.

Leta 1903. je prošil za mesto profesorja na Češki akademiji v Pragi in profesor tudi dobil. V Pragi je deloval kot profesor vse do svoje nenadne smrti v nedeljo, 23. t. m. Med tem pa je pridno prirejal razstave v zapadni Evropi.

Bukovac je bil prvovrsten risarski talent in je imel izboren okus za kolorizem. Prva stvar mu je bila pri slikanju pravilno gledanje in pravilno občutenje barve. Njegove slike med katerimi je cela vrsta ženskih aktov, dihalo vse polno nežnega čutnega življenja, radi česar so mu mnogi nasprotniki — in teh je imel Bukovac lepo število — očitali brezdušnost in premajhno inteligenco. V današnji revoluciji umetniških izmov se je bil Bukovac zadnje čase skoraj izgubil; ker je vedno ostal zveš impresionizmu, ki velja danes že za anahronizem. Kljub temu pa je imel Bukovac že vedno dosti dela in je žel s svojimi izvrstnimi portreti obilo priznanja in slave.

Letošnjo zimo je priredil s svojima hčerama v Pragi kolektivno razstavo, o kateri so se vsi listi zelo laskovno izražali. Ni dolgo tega, kar je bil poklican v Beograd, da tam portretira kralja. V soboto dne 22. t. m. se je po izbornem uspelem delu vrnil v Prago, kjer pa ga je že drugi dan zvečer čakala smrt.

Naš estafet bo izgubil v Bukovu svojega vodjo. Njegova umetniška smer danes ni več v modi, ki se v slikarstvu fal tako brzo menjava, toda veliko delo slavnega Bukovca bo živelo. Naj živi njegov spomin!

Starejša plesarska in ličarslovenska delavnica IVAN BRICELJ, Dunajska cesta 16, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno.

Pridobivajte „Jutra“ novih naročnikov!
Kupim do 1000 metrov železniških tračnic za normalno progo in levo kretnico, sistem X ali Xa.
Naslov se poizve v upravi „Jutra“.

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 1 Dn., vsakih sedajšnjih 5 besedi 1 Dn. — Trgovski oglasi, dopisovanje, nepremično do 20 besedi 5 Dn., vsakih sedajšnjih 5 besedi 2 Dn. — Plača se asprej. (Lahko tudi v znakih.) Na upravljanje se odgovarja ta, ako je upravljanje priložna znamka za odgovor.

Službe
Prodajalka, starejša zanesljiva moč, se sprejme v trgovini mešanega blaga pri Ant. Verbič, trgovca Sevnica ob Savi. 1170

Zidar 1159 išče v prostih urah del, kot n. pr. beljenje ali kako drugo popravilo. Naslov J. P. Florijanska ulica 13, prtiličje.

Pomočnika pri lesni stroki se sprejme takoj in pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod lesna industrija 156/V. 1235

Prodaja
Otroška postelja 1220 iz trdega lesa z predalom je na prodaj za 1000 K. Poljanska cesta 20/1., desno.

Stoli, 1206 380 komadov iz bukovega lesa, strojni kot orahov les, se ugodno prodajo. Nasov pové uprava „Jutra“.

Kompletna 1164 naprava za šaganje in sekanje drv, obstoječa iz krožne

ponudbe pod „Srednji stan“ na upravništvo „Jutra“.

Trgovec 1234 z dežele, dobro situiran, ki prihaja večkrat v Ljubljano, želi znanja z vdovo z lepimi otroci v svrhu družinske zabave in postrežbe. Resne ponudbe pod „Lepi otroci“ poštnoizdelje Ljubljana.

Doktor turiz, v dobri stalni službi, želi resnega znanja z dobroščeno gospodsko, simpatično znanjosti in s primernim premoženjem, staro do 28 let. Resne, obširne, anonimne ponudbe s sliko, ki se vrne, pod „Maj 10“ do 10. maja na upravo „Jutra“. Tajnost častna zadeva. 1235

Ravno
Vsa krojaška dela se sprejme po najnižji ceni, obleke po najnovejšem kroju izdeluje po 600 K. Sprejme se tudi vsa konfekcijska dela po najnižjih konkurenčnih cenah pri Antonu Jarcu, Ljubljana, Poljanska c. 21.

Klet, primerna za skladišče se odda v nam v Spodnji Šiški. Najtančnejše se poizve pri Mariji Jelenc, Kostanjevica pri Krškem. 1162

Kulturni pregled

Vlaho Bukovac.
(† 23. t. m. v Pragi)

Meni je neshvatljivo filozofiranje u slikarstvu. To je posao za literate, ali za slikara neka samo šare i kist govore. Sto će mi slikarsko mudrovanje, kad ruka ili noga ili glava niju su umetnički prikazane!
(„Moj život.“ V. Bukovac.)

Kubistov, orfeistov in futuristov vse življenje ni mogel trpeti in do smrti je ostal zvest samemu sebi. Nekaj presemetljivo zdravega življenja veje iz njegovih del, kakor solčna toplota veje iz njih gorke čutnosti. — Njegovi ljudje so pravi, živi, govoreči in gestikulirajoči ljudje, ljudje, kakršne slikajo današnji slikarji, so kupi razbičanih, živcev, ki jih samo še misel drži skupaj, ne pa meso in kri. E. enkrat ga bo do se odkrili, Vlaho Bukovca, takrat, ko se bo svet iz današnje nevrastene vrnil nazaj k materi naravi.

Rojen je bil leta 1855. v Cavtatu v Dalmaciji, in sicer, vsled majhne nezgode matere, — na cesti pred domačo hišo. Pisal se je po očetu pravzaprav Fagionu, ker je bil njegov stari oče Italijan. Kot šolarček je hodil v cerkev ministrant in tam se je navdušil za oltarčke in svete podobe. Globoko ga je užalo, ko frater v cavtatskem samostanu ni hotel blagosloviti njegove slike Marije sedem žalosti, čeprav so jo vsi pohvalili. Ko je bil Vlaho 11 let star, ga je vzel stric Frano seboj v Ameriko, kjer so ga pa po nenadni stričevi smrti vteknili v neke vrste poboljševalnico Hearts Island v New Yorku. Vlaho je moral tam veliko pretrpeti. Toda pri vsem tem se je naučil angleški, kar mu je pozneje silno dobro služilo. Po štirih letih je odšel na krovu neke italijanske ladje domov v Dalmacijo, kjer je v kratkem položil izpite za pomorskega kadeta in nato prenašal surovosti raznih italijanskih kapitanov, ki so vozili iz Anglije v Carigrad.

Kmalu potem je zopet odšel v Ameriko in dobil tam v Callao pri neki tvornici železniških vagonov službo. Slikal je črke in številke in bil za to dobro plačan. Znanci, ki so opazili njegov slikarski talent, so mu svetovali, naj naslika Parda, takratnega predsednika republike Peru. Vlaho ga je res naslikal in mu poklonil sliko. Predsednik pa ni imel razumevanja in mesto pričakovane nagrade, je dobil razočarani Vlaho samo zahvalo: „Muchas gracias sennor!“ Bukovec se je nato zatekel v takratni Eldorado vseh pustolovcev, v Kalifornijo. Prišel je v San Francisco, kjer je bil takar v neki kavarni. Ob enem je nekega fotografu koloriral fotografije. To ga je dovedlo, da si je pri nekem brivcu najel atelje in začel slikati portrete po fotografijah; zašel je tako definitivno

med umetniško bohemo. Imel je smolo in uspeh, vse hkrati, toda pridobil si je sloves kot dober portretist in tudi čašopisje ga je hvalilo. Umetnost ga je jela vedno bolj veseliti. Spoznal je, da kopiranje po fotografijah še ni umetnost in odločil se je, da se izpopolni v pravega umetnika.

Leta 1877, ko je izpolnil svoje 22. leto, je odpotoval v domovino, od koder ga je dubrovniški vlastelin, pesnik Medo Pučić s pomočjo slavnega mecenata škofa Strossmajerja spravil v Pariz, kjer se je seznanil s češkimi slikarjem Cermakom in Hynaisom, ki je bil pozneje njegov kolega kot profesor na akademiji v Pragi.

Na pariški akademiji „des Beaux Arts“ je bil tedaj ravnatelj slavni risar Cauanel ki je v Bukovcu odkril prvovrsten talent ki mu je posvetil vso svojo pozornost. Bukovac je prejel na akademiji temeljito znanje risanja in pozneje antične umetnosti, katero je ljubil potem vse svoje življenje. Leta 1877. je posevil Bukovac razstavo v Salonu in obšla ga je silna želja, da bi bil tudi on zastopan med mojstri, katerih slike so bile sprejete v Salon. Naslikal je tedaj svojo „Črnogorka na Obrani“, katera je bila na največje presenečenje vseh sprejeta v Salon. Sliko je poslal umetnik pozneje škofu Strossmajerju v dar, toda med potjo se je izgubila. Ko se je njegov uspeh v Salonu raznesel po listih, je dobival Bukovac vse polno naročil in bil tako rešen najhujše materijalne bede. Na akademiji je Bukovac izvrstno uspeval. Po treh letih je je dovršil in kmalu zaslovel kot portretist prve vrste. Leta 1882. je razstavil v Salonu sliko, katera je bila tisto leto, kakor so pisali listi, senzacija Salona in bila razprodana v tisoč reprodukcijah.

Bukovac je bil slaven. Še istega leta je bil pozvan na srbski dvor, kjer je slikal portrete kralja Milana in kraljice Natalije. Tisti meseci so bili, kakor sam pravi, najlepši v njegovem življenju. Istega leta je izšla tudi knjiga „Nos maitres par eux memes“, v kateri je bil Bukovac uvrščen v vrsto biografij svojega učitelja Cabanela, dalje slavni umetnikov Bonnata, Lawrencea, Detaillea, Martina in drugih. Ko je iz Beograda zopet odšel v Pariz, ga je od tod vzel seboj črnogorski kralj Nikola, ki pa je žnjim prav neknevsko mešetaril za honorar. Bukovac je zahteval za vsak portret samo 500 frankov, dočim so mu v Parizu plačevali po 1000, na kar mu je odvrnil Nikola: „Bukovče, odireš li ti tako svakoga tamo dole u Parizu?“ Bukovac je imel v Cetinju vse polno sitnosti, moral je pretrpeti veliko ponižanja in je koncem vseh koncev komaj dobil svoj honorar in pa — Danilov križ tretjega reda.

Potem je slikal nekaj časa pokrajn: po Dalmaciji ter odšel leta 1885. v London, kjer je živel kakor kralj in preje-

v zahvalo zato nama je potem prepeval cele dni in noči kakor slavček. Anjuta se je tudi učila pri njem... Bil je pri nas, če se prav zelo ne motim, enkrat o velikem postu, pred dvanajstimi leti. Ne, več... Moj Bog, kakšen spomin ti je to... Anjuta, koliko je stara naša Nadja? „Dvanaest.“ „Dvanaest... Če računaš zraven še devet mesecev... Ne, deset; ne, ampak trinajst! Poprej je bilo v našem mestu vse več življenja... Če vzamemo, postavim tiste dobrodelne večere! Joj, kakšne lepe večere smo imeli takrat! Čudovito! Pelo se je, igralo, recitalo, vse mogoče so uganjali. Še dobro vem, takrat po vojni, ko so bili pri nas stacionirani ujeti Turki, takrat je aranžirala moja Anjuta dobrodelne večer v korist ranjencem. Enajstega rubljeva se je nabralo takrat v dobrodelne svrhe. Turki častniki so bili čisto vzhitni od Anjutinega glasu in so ji venomer lizali roke. Ha, ha, so sicer res Azijati, pa so vendar le zelo ljubeznivi narod, ti Turki... Tako lep je bil tisti večer, veeste, da sem ga popisal v svojem dnevniku. To je bilo... leta osemnajsto-šestinsedemdesetega... Ne! Dovolite, kdaj so bili Turki pri nas? Anjuta, koliko je star naš Kolja? „Jaz sem jih sedem, papa.“ je odgovoril fante, črnolasi dečko s temnim obrazom in vrančernimi lasmi.

„Da, da, stari smo že postali od takrat in nobene energije nimamo več!“ je vzdihnil zraven Lopnev. „Da, to je vzrok vsemu temu. Starost je to, ljubi moj. Novih aranžerjev ni več in stari so postali prestari... nobenega ognja ni več! Ko sem bil še mlad, nisem mogel videti, da bi se bila družba dolgočasila... Bil sem najbolj vnet sodilavec vaše gospe soproge... Če je bilo treba aranžirati dobrodelen večer ali tembolo, sem pustil vse drugo in se čisto posvetil stvari... Neke zime, še dobro se spominjam, sem se tako utrudil od prenapetega dela, da sem zbolel. Nikolj ne bom pozabil tiste zime! Ah se spominjate tiste prireditve, katero sva z vašo gospo pripravila za pogorelce?“

„Kateroga leta je bilo že to?“ „Se ni dolgo tega; devetinsedemdesetega... Ne, osemdesetega je bilo!“ „Dovolite, koliko je star vaš Vanja?“ „Pet,“ odgovori iz bodoarja Ana Pavlovna. „No, potem je šest let od takrat...“ „Da, ljubi moj, takrat je bilo prijetno na svetu, sedaj pa ni več! Ognja ni več!“ Lopnev in Šaramikin sta se potopila v razmišljanje. Zerjavica je še enkrat zažarela, potem pa je ugasnila in se prevlekla s pepelom.

Zahvala.

Za presrečne dokaze sočutja in izraženo sožalje ob prebriski izgubi, ko nam je umrl naš srčnoljubljeni sin, brat, nečak in bratranec

Franjo Rus

stud. med.

izrekamo tem póttem vsem, ki so počastili njegov spomin s krasnimi venci in cvetjem, ki so ga spremili na zadnji poti in ki so imeli tolažilne besede za naše gorje, svojo iskreno zahvalo.

Zlasti se presrečno zahvaljujemo g. dr. Schifferju iz Ribnice za njegov trud, s katerim si je prizadeval rajniku lajšati trpljenje ter mu rešiti življenje, častiti duhovščini, tovarišem medicincem in akademskemu društvu „Jadran“ za spremstvo in nagrobne govore, kakor tudi domačemu govorniku dr. Moharju, učiteljstvu in šolski mladini, domačim ter pevcom iz Sodražice in Ribnice za lepo v srce segajoče petje, gasilnemu društvu ter vsem, ki so od blizu in daleč prišli izkazat pokojnemu zadnjo čast.

V LOSKEM POTOKU, dne 26. aprila 1922.

Zaljujoča rodbina Franc Rusova.

Moderna sušilnica za les.

Gradbena podjetja, pozor!

Okna, vrata, podove, ladijske podove, vsake količine in po zaželjenih dimenzijah v najkrajšem dobavnem roku po konkurenčnih cenah

nudi

„DRAVA“

lesna industrijska delniška družba

MARIBOR

Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte proračune!

Veliko strojno mizarstvo.

Državna železnica

(iz železničarskih vrst v Sloveniji.)

Gotovo bo slovenski javnosti, kateri E. pomočnik ravnatelja državnih železnic v Zagrebu, inž. Klodič, odreka temeljnost in nepristranost v nasprotju z javnostjo na Hrvaškem, ustrezno, ako odgovorimo nekoliko na njegova izjavljanja pod gorenjim naslovom v 90. številki «Jutra». Kar se tiče hrvaške javnosti, omenimo mimogrede, da je izšlo v njenih novinah že dosti poprej nego v slovenskih, dovolj očitkov proti direktorji državnih železnic v Zagrebu in njenim vodilnim krogom.

G. Klodič navaja v svojem članku, da mu ni namen braniti gg. Jelića in Franića. Poznavalec razmer bo prišel do zaključka, da g. Klodič res ni mogel imeti namena ju braniti, ker ju pač ne more, ako že sam priznava slabo gospodarstvo. In kdo je kriv slabemu gospodarstvu, bodisi pri gospodarstvu v velikem, bodisi v malem? Gospodar sam, ako pa gospodar ne upravlja gospodarstva, njegov upravitelj. Kot slednjega moramo pri naših železnicah smatrati bivšega pomočnika ministra, g. Jelića. Njemu je bila skoro dve leti poverjena uprava državnih železnic. Bil je klican v ministrstvo saobračaja kot železničar-strokovnjak, ne kot politik. Ministri so se kot politiki menjali, Jelić pa je ostal in vodil ladjo državno-železniškega gospodarstva dalje. Že ime samo pove, kaj je naloga pomočnika ministra: pomagati ministru z nasveti in na podlagi svoje strokovne izobrazbe in izkustev staviti predloge in zahteve v dosegu uspešnega delovanja. Njegova naloga pa je tudi, da od vodilnih oseb sebi podrejenih oblastev, v našem slučaju od ravnateljev, zahteva predloge in nasvete, ako od pomoči tem in onim nedostatkom, in naloga ravnateljev je zopet, staviti pravočasno zadostno utemeljene predloge, dajati nasvete itd.

Kot vzroke slabega gospodarstva navaja g. Klodič zlasti pomanjkanje materiala, nezadostno popraviljanje strojev in vagonov, njihovo premajhno število, pomanjkanje delavnic in pomanjkljivost železniških naprav. Vsek poznavalec prometa in poslovanja državnih železnic je vedel že davno, da ti nedostatki obstojajo in da ravno oni ovirajo normalnost železniškega prometa. Pravih vzrokov slabega gospodarstva pa ni iskati v

feših nedostatkih, temveč v osebah, ki nedostatkov niso pravočasno opazile in jih skušale odstraniti. Da se nedostatki niso pojavili šele tekom zadnjega leta, temveč so večinoma že obstojali kot posledica petletne vojne takoj po prevratu, je vsakemu poznavalcu železnic znano. Ako bi bila gg. Jelić in Franić, ko sta prišla na krmilo, uvidela, kaj je za vzdrževanje in zboljšanje prometa neobhodno potrebno, bi ne bilo treba danes pisati člankov o slabem gospodarstvu državnih železnic. Seveda, ako se ni nabavil pravočasno niti tisti material, ki ga je bilo in ga je še mogoče nabaviti v naši državi, in ako se je vedno in vedno odlašalo z nabavo onega materiala, ki se ne pridobiva v naši državi, potem se mora naravno konstatirati pomanjkanje materiala in otežkočena njegova nabava zaradi valutnih razmer.

Pomanjkanje, ali bolje rečeno nenabava materiala, ima naravno za posledico nezadostno popraviljanje strojev in vagonov in pomanjkljivost železniških naprav. Kar se tiče delavnic, pripominjamo: na teritoriju zagrebske direktorije imamo veliko, za vsa popravila strojev in vozov opremljeno delavnico v Zagrebu, poleg nje pa še manjše delavnice v Brodu, Ljubljani, Srpskih Moravcih in v Vinkovcih. Vse te delavnice bi s potrebnim in pravočasno nabavljenim materialom in dobro organizacijo začasno zadostovale. Delavnica v Zagrebu sama bi mogla produkcijo, ako bi se bili njeni predlogi za nabavo materiala in uvedbo časovnega akorda upoštevali, povišati na predvojno stanje, dočim sedanja produkcija dosega samo 30 do 40 odstotkov predvojne. Ravno tako bi tudi manjše delavnice zmogle več, ako bi se jih pravočasno z vsem potrebnim dotiralo. Kot tipičen slučaj navedemo, da je delavnica v Zagrebu prejela šele meseca marca tega leta material, ki ga je naročila že pred 12 meseci.

Kar se tiče proge Zagreb-Vinkovci, bi pripomnili, da ta proga po svojem ustroju ni lokalna, četudi ni proga prvega reda, in da bi lahko obvladala potrebni promet, ako bi bila cirkulacija tovora normalna. Seveda, ako so vse postaje s tovorom tako zatlačene, da niti za srečanje in prehitvanje vlakov ni zadostnih tirov, potem tudi prvovrstna proga ničesar ne koristi. Krivda zastajanja tovorov na progi Zagreb-Vinkovci, ki je vplivalo tako usodno na vse so-

odnoje proge in na oddajo blaga tudi v Sloveniji, leži v pomanjkanju strojev in tudi premoga. Zakaj je primanjkovalo in še primanjkuje strojev, je razvidno iz že navedenega. Naravno pa je tudi pomanjkanje vagonov, ako se njih redna cirkulacija ne da doseči. Pomanjkanje premoga je istotako sakrivila neurejena nabava, pa tudi zaostajanje v popravili in zastajanje v cirkulaciji za prevoz premoga potrebnih vagonov.

Mogoče se bo ugovarjalo, da g. Jelić ni našel na merodajnih mestih pravega razumevanja za to, kar je potrebno za vzdrževanje, če ne že za povzdigo prometa. A ravno v tem, če ni mogel najti razumevanja — sicer si pa pomočnika ministra ne predstavljamo kot osebo, ki bi ne bil upravičen do lastnih ukrepov — se vidi, da ni bil kos svoji nalogi, ker namreč ni uvidel ali če je uvidel, ni znal predočiti merodajnim faktorjem zlih posledic, ki morajo nastati za železniško upravo in vse gospodarstvo v državi, ako se ne upošteva njegovi nasveti in predlogi. Isto velja o g. Franiću.

Dotaknimo se tudi nekoliko personalnih razmer! Res je, da primanjkuje na vseh koncih in krajih izveženega personala, istina tudi, da postaja število osebja, ki zapuša državno-železniško službo, vsak mesec večje. Glavnega vzroka temu pa ni iskati toliko v slabih plačah — iste plače ima tudi osebje v Sloveniji kakor pri državni tako pri tuji železnici, a vendar ne zapuša službe — temveč pred vsem v službenih razmerah in postopanju vodilnih faktorjev napram osebja. Ako ne vidi osebje zagrebskega ravnateljstva v vodilnih osebja zaščitnikov, temveč despotov, ki ga kaznujejo za male pregreške z globami do 300 Din, in mu s samovoljnimi odredbami kratijo veselje do službe, je pač umavno, če zapuša službo. Beg iz železniške službe pa povzročajo tudi brezglave premostitve osebja, zlasti onega iz Slovenije v Zagreb. G. Klodiču bo gotovo znano, da je baš zaradi popolnoma nepotrebnih premostitve gradbenega referata iz Ljubljane odšlo nekoliko najboljših uradnikov iz železniške službe in bi jih odšlo še več, ako bi drugje dobili primerne službe.

Tudi osebje v Sloveniji biva ločeno od družin in v vagonih, a vendar je zadovoljno in opraviča z veseljem službo. Zakaj? Zato, ker se ga ne preganja, ker so službene razmere znosne in najde srce in dobrohotnost pri vodilnih osebja. Zlih

posledic, kakor trdi g. Klodič, nima toliko okolnost, da se uslužbenca ne more premestiti valed pomanjkanja stanovanj na drugo mesto, temveč ravno okolnost, da se ga premešča v kljub dejstvu, da ni tam zanj stanovanja, kakor to dela ravnateljstvo v Zagrebu. Če še nimamo enotne pragmatike, enotnih predpisov, zadostnega naraščanja, strokovnih šol — g. Klodič morda tu misli periodične železniško-strokovne kurse, kakor jih je imela bivša avstrijska uprava — stanovanjskih hiš itd., moramo zopet poudariti, da bi se bilo v tem pogledu dalo že marsikaj doseči, ako bi bili vodilni krogi tuintant pravočasno našli za to razumevanje. Tisoči vagonov so že dve do tri leta odvzeti prometu, ker se rabijo za domovališča družinam brez strehe. Skoda, ki jo trpi uprava državnih železnic, in s tem tudi državno gospodarstvo, presega daleko stroške, ki bi bili potrebni za zidavo stanovanjskih hiš za brezstanovanjske reveže. Da bi gg. Jelić in Franić v tem pogledu ne mogla ničesar od pomoči, o tem dvomimo upravičeno.

Da vrhovna uprava državnih železnic, ministrstvo saobračaja, ni še urejena, kakor bi že lahko bila, ali mar pri tem ne zadene krivda tudi bivšega pomočnika ministra, ki je vodil to ministrstvo kot strokovnjak skozi dve leti? Sicer pa mislimo, da vzrokov slabega gospodarstva ni iskati samo v Beogradu.

Državnim železnicam v Sloveniji je g. Klodič posvetil poseben odstavek; početi se moramo tudi mi s njimi. G. Klodič konstatira, da nedostatkov, ki jih navaja, na slovenskih progah večinoma ni in navaja kot edini nedostatek pomanjkanje vagonov. Mi bi pa rekli, da obstojajo na slovenskih progah državnih železnic tudi drugi nedostatki. Tudi v Sloveniji primanjkuje materiala, so praški trlihi, tirnice obrabljene, zaostajajo vagoni v popravili, ker ni potrebne delavnice, so železniške naprave pomanjkljive — opozorili bi samo na omejni promet na Jesenicah in Bohinjski Bistrici, za katerega te dve postaji nikakor nista urejeni — tudi v Sloveniji niso uslužbeni bolje plačani in stanujejo tudi ločeno od družin in po vagonih in tudi osebja primanjkuje. In če te proge vkljub naštetim nedostatkom bolje delujejo, je iskati vzroka ravno v tem, ker niso popolnoma in v vsem podrejene ravnateljstvu v Zagrebu. Nočemo trditi, da bi ravnateljstvo v Zagrebu v slučaju, da

bi se mu posrežila namena, ukiniti inšpektorat v Ljubljani, namenoma zapostavljalo slovenske proge in jim posvečalo namenoma manj pažnje, trdimo pa, da bi jih sanemarjalo in jim posvečalo manj pažnje kakor onim na Hrvaškem, ker bi ne bilo kos povečani svoji nalogi, ki ji še sedaj ni, ko jo deli vendar še z inšpektoratom, ker je pač preobsežna.

Ako g. Klodič misli, da se interesi zanimajo za samostojnost inšpektorata samo takrat, kadar vagoni rabijo, je v veliki zmoti. Za samostojnost se zanimajo prav posebno takrat, kadar morajo čakati na rešitve iz Zagreba po več mesecev, in takrat, kadar rabijo nužnih odredb in rešitve s strani železniške uprave, a jih inšpektorat ne more izdati, ker ni kompetenten. Dejstvo je, da rabi Ljubljana kakor sploh Slovenija osrednjo železniško oblast z vsemi oddelki, ki je popolnoma samostojna, to je podrejena naravnost ministrstvu; ali se imenuje ta oblast potem ravnateljstvo ali obratno vodstvo (po vzorcu v Černovicah v bivši Avstriji), ali inšpektorat, to je vseeno. G. Klodič sam trdi popolnoma upravičeno, da je bila nestrča za Slovenijo razpust ravnateljstva v Ljubljani in da bi se moralo in moglo ustanoviti nazovo.

Zakaj se g. Klodič oprijemlje tako imena direktorije in je proti samostojnosti inšpektorata, nam je nejasno, ker vemo, da se je takrat, ko je bil sam šef inšpektorata, potegoval za samostojnost in tudi osebno takratnemu železniškemu ministru dr. Korošcu tozadeven načrt predložil. Vprašali bi tudi, zakaj g. Klodič ni takrat, ko je bil sam šef inšpektorata, predlagal, da ga je treba ukiniti, ako je videl, da je inšpektorat »pošle zaviščujoča medinstanca«. Pogrešamo tudi utemeljive njegove trditve, da inšpektorat pošle zaviščuje. Katera instanca, ali ravnateljstvo v Zagrebu ali inšpektorat v Ljubljani, zaviščuje pošle, to ve naša javnost zadostno in nam ni treba tega natančneje razjasnjevati. Najbolj pa se čudimo nelogičnemu stavku: »V Ljubljani treba ustanoviti popolno železniško direktorijo ali pa ukiniti sedanji inšpektorat.« Dajte inšpektoratu samostojnost v vseh panogah železniške službe in ne podirajte še tega, kar obstoji, pa bo direktorija v Zagrebu veliko razbremenjena, in slovenska javnost bo čutila dobre posledice, ki bodo koristne tudi naši širši domovini.

POSESTVO

z gostilniško koncesijo ali kako drugo obrtjo

se kupi

v bližini Maribora ali kje drugje ob severni meji.

Ponudbe na: Anton Jeršič, Mislinje. — 6. 6/1922

Proda se v dobrem stanju se nahajajoče

motorno kolo

znamke Puch 2 1/2, H. P.

Ogleda se pri Albinu Planinou, mizarstvo, Celje, Dečkov trg št. 6. 1226

Ad št. 27.219/21. 1222

RAZGLAS.

V smislu sklepa občinskega sveta ljubljanskega z dne 22. marca 1921 je

vožnja po mestu s težkimi avtomobili, ki imajo železne obroče, sploh prepovedana.

Vožnja s težkimi (tovornimi) avtomobili, tudi če imajo gumijaste obroče, je pa na podlagi sklepa občinskega sveta z dne 6. decembra 1921 prepovedana po sledečih ulicah, cestah in trgih: Stari trg, Sv. Petra cesta, Kolodvorska ulica, Prečna ulica, Franciškanska ulica, Kolezijska ulica, Križevniška ulica, Šelenburgova ulica, Gradišče, Cegnarjeva ulica, Zalokarjeva ulica, Ravnikarjeva ulica in Samotna ulica.

Prestopki kaznujejo se po določenih cestno-policijskega reda z globo do K 2000.—.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 25. aprila 1922.

Razno perilo

za dame, gospode in deco priporoča trdka

A. & E. Skabernè, Ljubljana, Mostal trg št. 10. 515b

Vrtnice

novih vrst, nizke in visoke, ima v bogati izbiri

Anton Ferant

trgovski vrtnar v Ljubljani, Ambrožev trg št. 3.

Trgovska banka, d. d., Ljubljana.

Poziv k subskripciji novih delnic.

Izredni občni zbor Trgovske banke, d. d., Ljubljana, je sklenil dne 25. marca zvišati delniško glavnico

od K 10,000.000.— na K 30,000.000.—

z izdajo

50.000 novih delnic à K 400.— nom. v skupnem znesku K 20,000.000.—

pod nastopnimi pogoji:

- 1.) Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi vsake stare delnice eno novo à K 400.— nom. po K 480.— več 5 % obresti od nom. K 400.— od dne 1. februarja 1922. do dne plačila.
- 2.) Vsi oni subskribenti, ki so že pri prejšnji emisiji subskribirali in znesek vplačali, dobe nove delnice pod istimi pogoji, kakor pod točko 1.)
- 3.) Nedelnarji dobe delnice proti takojšnjemu plačilu po tečaju K 530.— več 5 % obresti od nom. K 400.— od dne 1. februarja 1922. do dne plačila.
- 4.) Nove delnice so deležne čistega dobička za leto 1922. in opremljene s kuponom za leto 1922.
- 5.) Nove delnice se izročijo subskribentom tekom leta 1922.
- 6.) Repartitijo delnic, določenih za nove delničarje, si pridržuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.
- 7.) Subskripcija novih delnic se vrši od dne 3. aprila do dne 3. maja 1922., in sicer:
 - a) pri Trgovski banki, d. d., Ljubljana (začasni poslovalnici v Beethovni ulici št. 10) in njeni podružnici v Mariboru;
 - b) pri Kmetki posejilnici za ljubljansko okolico, r. z. z. n. z., Ljubljana.
- 8.) Ako bi se posameznim subskribentom ne moglo dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pridržijo in se bo dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri novi subskripciji.

v Ljubljani, dne 25. marca 1922.

Upravni svet

Trgovske banke, d. d., Ljubljana.

844

JUGOSLOVANSKA UNION-BANKA

preje MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

Ustanovljena leta 1872

Ustanovljena leta 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Velikovec

Ekspozitura v Škofji Loki.

Akcijski kapital K 30,000.000

Rezerve K 16,000.000

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Nam najam čistim damam, da sem ravnokar dobila vseke nove tovarniške zaloge najnovejših damskih in dekliških slamninkov vrst Tagal, Pikot in Lisere, ter vabim častite dame na ogled.

Najnovejša tovarniške cene. Prosim, ne zamudite ugodne prilike!

Modni salon Alojzija Vivod-Mozetič

Ljubljana, Pred škofijo 21, II. nadstr., poleg magistrata.
Sprejemam damske klobuke v popravilo.

Smrekove, hrastove, bukovne, brestove, lipove, jesenove, mecesnove hlode

kupuje po dnevnih cenah
Parna žaga Keršič, Ljubljana, Spodnja Šiška.
Telefon 180.

Sezona v Dolenjskih Toplicah

se zaradi prenovljenja v kopališču za nekaj tednov zakasni.

Otvoritev se objavi v vseh dnevnikih.
Ravnateljstvo kopališča.

V trgovini

O. Bernatovič

Mestni trg 5

se dobe še po jako nizki ceni:

moške obleke	od 160 Din naprej
Raglani	od 250 Din naprej
moške hlače	od 80 Din naprej
damski plašči	od 150 Din naprej
damski kostumi	od 180 Din naprej
damske modne obleke	od 200 Din naprej
damska krila	od 60 Din naprej
in bluze	od 30 Din naprej

Spomladne novosti vedno v zalogi.

Otroški vozički,

dvokolesni, šivalni stroji, pnevmatika za dvokolesa, motorje in otroške vozičke in vsake vrste deli, najcenejši v veliki izbiri. Cene na zahtevo. Tovarna „Tribuna“, Ljubljana, Karlovska cesta 4, Zvonarska ulica 1.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi vedno v zalogi tovarna klobukov in slamninkov

Franc Cerar v Stobu

pošta in telez. postaja Domžale pri Ljubljani. V popravila prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema vsa naročila in modernizirajo trdnja Kovačević i Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer so sprejema 2006 v sredo in v soboto.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Resljeva cesta 9.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Pozor! ZIMA Pozor!

Zimo za kimaice vsake vrste izdeluje in prodaja trdnja

Lovro Ješe-tova vdova

Zimopreja, Stražišče, Kranj.
Vzorci zastoj in poštnine prosto. Kupim kometine, kozjo dlako, grivo, goveje in konjske repe.

75 delnic Pivovarne Laško

se proda. Le obvezno ponudbo s navedbo najugodnejšega kurza je polati pod št. „Laško“ upravi tega lista.

Pletenine,

raznovrstne, damske majice in bluze, jope, otr. perilo, gamaše, dokolenice, sviterje, šepice itd. lastnega izdelka pripravila

Pletenine CIRIL VAJT, Kranj.

Obvestilo.

Obveščava o enj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka.

Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Bratska sokolska društva!

Imam v zalogi vse oblačilne potrebščine, slavnostne kroje, telovadne obleke, čevlje kakor tudi za vse od delke moške, ženske itd.

Jahalne odeje z monogrami le po naročilu. — Ceniki na zahtevo zastoj!

Pet. Capuder

dobavitelj J. S. S.

v Ljubljani, Vidovdanska cesta 2.

Bombaževa predilnica in tkalnica Tržič

za takojšnji nastop po možnosti samskega šoferja s dobrimi spričevali za 40 H. P. S. P. A. tovrni avto. — Dotični mora biti tudi periktni ključavničar in popolnoma izvešan v postrežbi in vožnji tovrnih avtomobilov.

Ravnen tega tudi:

perfektnega strugarja

z dobrimi spričevali. — Ponudbe s priloženimi spričevali naj se pošljejo na naslov:

Ed. Glanzmann & And. Gassner,
Tržič na Gorenjskem, Jugoslavija.

Zakup lova.

Meščanska korporacija v Kamniku pri Ljubljani SHS daje od dne 1. junija 1922 naprej za pet let v zakup

planinski lov na „Dolu“

v onem delu svojih bistriških gozdov, ki leži poglavito med potokoma Konjska in Bela, s površjem okoli 1500 ha, z različno divjačino, predvsem z stalno naseljenimi mnogobrojnimi divjimi kozami.

Ponudbe, katerim je priložiti 50 %, ponujene letne zakupnine kot vadji, sprejema do 15. maja t. l. upravništvo omenjene korporacije, ki daje vsa nadrobna pojasnila in kjer so zakupni pogoji na vpogled.

Postaja Grobelna na Južni železnici in od tam po lokalni železnici v Rogaško Slatino.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Zdravilišče, kjer se pljejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tampel, Styria, Beasil).

TEMPEL-VRELEC.
STYRIA-VRELEC.
DONATI-VRELEC.
Rogaška Slatina
Rogaška Slatina

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospeljuje prebavljanje in presnavljanje.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, solčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, hemoroidom, putiki itd.

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-solnih rudninskotoksičnih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najkakovnejša

obenem pa tudi najboljše sredstvo, s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice.

je najmodernejša in največje zdravilišče v vsej Jugoslaviji. Hidroterapija, elektroterapija in inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli s ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, sračne, solne kopeli in kopeli s vročim zrakov. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno

vodo. 228 m nad morjem ležeče. Stalni poštni in brzojavni urad. Velika kopališka dvorana, bralna soba, lepe jedilnice, koncertov, tombola. Izposojevalna knjižnica, lepi parki itd. Zivahen poštni in vojni promet. Avtomobili in vozovi stoje gostom na razpolago. Sezija od 1. maja do 30. septembra.

1158

Ravnateljstvo drž. zdravilišča Rogaška Slatina.

M. KUŠTRIN LJUBLJANA

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in na debelo. Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilske pnevmatike. Slavno zastopstvo polnogumijastih obrocev iz tovarne „WALTER MARTINY“ Na razpolago je hidravlična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obrocev.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta št. 2.

Telefon št. 588.

Brzjavni: Kuštrin Ljubljana.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Telefon št. 470.

Maribor, Jurčičeva ulica št. 9. Telefon št. 188.

Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

2013

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Munška ulica 19.

3. maja začne izhajati novi roman „JUTRA“:

Hči papeža Lukrecija Borgia.

Kdor še ni naročen na „JUTRO“ in hoče čitati ta senzacionalni roman od začetka, mora najkasneje do 2. maja sporočiti podpisani upravi ali pa njenima podružnicama v Mariboru in v Celju, da želi postati naročnik „JUTRA“.

Pozneje se prvih številc romana ne bo več dobilo.

Mesečna naročnina za „JUTRO“ znaša samo 7½ Din.

Upravništvo „JUTRA“
v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Tel. 36.